

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
Ұлттық ғылым академиясының
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

2(402)

JANUARY – FEBRUARY 2023

ALMATY, NAS RK

Bulletin the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Құлжанат Нұрымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-64-39
<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2023
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансейтович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан
№ 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-64-39

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан,

2023 Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 6**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of

a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-64-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan,

2023 Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІН ЦИФРЛЫҚ КОНТЕНТТЕРДІ ПАЙДАЛАНУҒА КӘСІБИ ДАЯРЛАУДЫҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІ	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева ЖОО “ҚАЗАҚ ӘДБИЕТИ ТАРИХЫ” КУРСЫН ОҚЫТУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСТАНЫМДАР	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмутова ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА ПЕДАГОГТАРДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ– КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ (АКТ) ПАЙДАЛАНУ ДАЯРЛЫҒЫ	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.Ә. Әпендиев, В.В. Козина ҚАЗАҚСТАНДА ҰЛТТЫҚ ИНДУСТРИЯЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ІРКТЕУ ЖӘНЕ ДАЯРЛАУ ТУРАЛЫ МӘСЕЛЕГЕ (1917–1926 жж.)	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков ГЕОГРАФИЯ САБАҚТАРЫНДА ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ӘРЕКЕТІН БАСҚАРУ	67
А.А. Досқараева, О.Х. Мұхатова, А.К. Шашаев, Р. Жәлікқызы XIX ҒАСЫРДЫҢ II ЖАРТЫСЫ МЕН XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ МҰҒАЛІМ ФЕНОМЕНІ	79
Г.Т. Ерусланова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылтырова, М. Аймағамбетова, А. Бахтияр ОҚУШЫЛАРДЫ ТОПТАСТЫРУДЫҢ ЫНТАЛАНДЫРУШЫ ӘЛЕУЕТІ (A2 ДЕҢГЕЙІ)	98
Р. Жилмағамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алимгагамбетова ЖЕКЕ БЕЙІМДЕЛГЕН ОҚЫТУ ЖҮЙЕЛЕРІН ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУ ПРОЦЕСІН БАСҚАРУ	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДЕ БИОЛОГ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУ ҮРДСІНДЕ КӘСІБИ ҚҰЗРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек ФИЗИКА КУРСЫНДА ВЕКТОРЛАРДЫ ҚОЛДАНА ОТЫРЫП ЭЛЕКТРОДИНАМИКА ЕСЕПТЕРІН ШЕШУ ӘДІСТЕМЕСІ	134
Б.С. Қапсан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ МӘДЕНИЕТІН ІС-ӘРЕКЕТ АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	148
Э. Қауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ АРҚЫЛЫ БИОЛОГ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	157
Г. Мұхаметқалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А.Т. Бакитов ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ СӨЙЛЕУ МӘДЕНИЕТІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Қуанбаева МЕКТЕПТЕ ФИЗИКА САБАҚТАРЫНДА МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ	182
Р.К. Садықова, Ш.С. Қуанышбаева, А.А. Есімова СТУДЕНТТЕРДІҢ ШЕТ ТІЛІН ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ АРТТЫРУ	194
Н.Н. Салыбекова, Ғ.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Қонаршаева БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕ СЫНЫПТАН ТЫС ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ (ӨСІМДІКТЕР БӨЛІМІ МЫСАЛЫНДА)	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова РЕФЛЕКСИЯ ҚАБІЛЕТІН ДАМУҒА ҮШІН БИОЛОГИЯ СТУДЕНТТЕРІН ӘДІСТЕМЕЛІК ДАЙЫНДАУДА КЕЙС ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ	221
Б.Т. Темірхан, М.Т. Велямов	

БИОТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІ ҚОЛДАНУ НЕГІЗІНДЕ БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУ ӘДІСІ (СӘБІЗ СЫҒЫНДЫСЫНАН ПЕКТИН ҚҰРАМДЫ ЭКСТРАКТИНІ АЛУ МЫСАЛЫНДА).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Көлбаев ЭЛЕКТРОНДЫҚ КІТАПХАНАНЫҢ ИНФОЛОГИЯЛЫҚ МОДЕЛІНІҢ ПЕДАГОГИКАДАҒЫ МӘНІ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадинова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темірханов ҒЫЛЫМ ДАМУЫНЫҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ: БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ҚҰЖАТТАРҒА ШОЛУ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Қанабекова, А.М. Сапарбаева ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚ САЛУ РЕЖИМДЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ТАЛДАУ.....	266
Л.Т. Ақильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Сарқулова, Г.А. Райханова ӨНІРДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ПРОЦЕСТЕРДІ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ (ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕ).....	278
Г.Н. Аппақова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несіпбеков, Г.Е. Керімбек КОМПАНИЯНЫҢ АҚША АҒЫНДАРЫН БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАСЫМДЫЛЫҚТАРЫ.....	289
М.Т. Баймағанбетова МҮНАЙ БАҒАСЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ НАҚТЫ ВАЛЮТА БАҒАМЫНА ҰЗАҚ МЕРЗІМДЕГІ ӨСЕРІН ТАЛДАУ.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жұматаева МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРАЖАТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ АУДИТ ҚАЖЕТТІЛІГІ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
А.Ж. Бұхарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмағанбетова ЦИФРЛАНДЫРУ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ЖАНДАНДЫРУ ТӘСІЛІ РЕТІНДЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Мауқенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКАҒА КӨШҮ САЯСАТЫНЫҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН БАҒАЛАУ.....	344
Б.М. Жұрынов ЖОБАЛАР АРҚЫЛЫ СЕРІКТЕСТІК БИЗНЕС ЖЕЛІЛЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ПРОБЛЕМАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	354
З.О. Имамбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймұқашева, Д.А. Бекешева ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ САЛАЛАРЫН ЦИФРЛАНДЫРУ.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай ӨНІРДІҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ТҮРАҚТЫ ДАМУЫ БАҒЫТТАРЫ.....	389
Yildirim Kürşat, T.Ə. Əpenдиев, O. Қуанбай ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ ХАЛҚЫНЫҢ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ДАМУЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бақпаева ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ӨЗГЕРМЕЛІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОРТАҒА ДАЙЫНДЫҒЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕСІ: ҚАРЖЫЛЫҚ-БАСҚАРУ АСПЕКТІСІ.....	416
Г.А. Рахимжанова АДАМИ КАПИТАЛ ТИІМДІЛІГІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	430
Ф.Д. Салқынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Мақенова ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІН ДАМУЫ ЖАСТАР ЖҰМЫССЫЗДЫҒЫ ПРОБЛЕМАЛАРЫН ШЕШУДІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ.....	440
Т.С. Соқира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смағұлова, ПАНДЕМИЯНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕРГЕ ӨСЕРІН БАҒАЛАУ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫ КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ БӨСЕКЕГЕ ҚАБЫЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТТІ КАЛЫПТАСТЫРУ.....	463

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина ДИДАКТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ– БИОЛОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТА.....	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПРЕПОДАВАНИЮ КУРСА «ИСТОРИЯ КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ» В ВУЗАХ.....	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмудова ГОТОВНОСТЬ ПЕДАГОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНФОРМАЦИОННО–КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (ИКТ) В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.А. Апендиев, В.В. Козина К ВОПРОСУ О ПОДБОРЕ И ПОДГОТОВКЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ КАДРОВ В КАЗАХСТАНЕ (1917–1926 гг.).....	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков УПРАВЛЕНИЕ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФИИ.....	67
А.А. Доскараева, О.Х. Мухатова, А.К. Шашаев, Р. Жәліқызы ФЕНОМЕН УЧИТЕЛЯ В КАЗАХСКОМ ОБЩЕСТВЕ II ПОЛОВИНЫ XIX-НАЧАЛА XX ВЕКОВ.....	79
Г.Т. Ерсұлтанова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылытырова, М. Аймагамбетова, А. Бахтияр МОТИВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ГРУППОВОГО ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ (УРОВЕНЬ А2)	98
Р. Жилмагамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алимагамбетова УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ АДАПТИВНЫХ ПЕРСОНАЛИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ ОБУЧЕНИЯ.....	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ–БИОЛОГОВ ПРИ ПОЛИЯЗЫЧНОМ ОБУЧЕНИИ.....	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек МЕТОДИКА РЕШЕНИЯ ЗАДАЧ ЭЛЕКТРОДИНАМИКИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВЕКТОРОВ В КУРСЕ ФИЗИКИ.....	134
Б.С. Каплан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ ЧЕРЕЗ ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.....	148
Э. Кауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова ФОРМИРОВАНИЕ ЦИФРОВОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ПОСРЕДСТВОМ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	157
Г. Мухаметкалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А. Т. Бакитов МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ И ОСОБЕННОСТЕЙ КУЛЬТУРЫ РЕЧИ.....	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Куанбаева ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ НА УРОКАХ ФИЗИКИ В ШКОЛЕ.....	182
Р.К. Садыкова, Ш.С. Куаньшбаева, А.А. Есимова ПОВЫШЕНИЕ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ К ИЗУЧЕНИЮ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	194
Н.Н. Салыбекова, Г.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Конаршаева МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВНЕКЛАССНОГО ОБУЧЕНИЯ В БИОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ (НА ПРИМЕРЕ ОТДЕЛА РАСТЕНИЙ).....	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КЕЙСОВ В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СПОСОБНОСТИ К РЕФЛЕКСИИ.....	221
Б.Т. Темирхан, М.Т. Велямов	

СПОСОБ ПРЕПОДАВАНИЯ БИОЛОГИИ, ОСНОВАННЫЙ НА ИСПОЛЬЗОВАНИИ БИОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ (НА ПРИМЕРЕ ПОЛУЧЕНИЯ ПЕКТИНОСОДЕРЖАЩЕГО ЭКСТРАКТА ИЗ ЭКСТРАКТА МОРКОВИ).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Колбаев	
ЗНАЧЕНИЕ ИНФОЛОГИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ЭЛЕКТРОННОЙ БИБЛИОТЕКИ В ПЕДАГОГИКЕ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадирова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темирханов	
ПОКАЗАТЕЛИ РАЗВИТИЯ НАУКИ: ОБЗОР ПРОГРАММНЫХ ДОКУМЕНТОВ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Канабекова, А.М. Сапарбаева	
АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЖИМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	266
Л.Т. Акильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Саркулова, Г.А. Райханова	
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В РЕГИОНЕ (КАЗАХСТАН И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ).....	278
Г.Н. Аппакова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несипбеков, Г.Е. Керимбек	
ОСНОВНЫЕ ПРИОРИТЕТЫ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ КОМПАНИИ.....	289
М.Т. Баймаганбетова	
АНАЛИЗ ДОЛГОСРОЧНОГО ВЛИЯНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ ЦЕН НА НЕФТЬ НА РЕАЛЬНЫЙ ОБМЕННЫЙ КУРС.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жуматаева	
НЕОБХОДИМОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО АУДИТА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ.....	322
А.Ж. Бухарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмаганбетова	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ КАК СПОСОБ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Маукенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова	
ОЦЕНКА РЕАЛИЗАЦИИ ПОЛИТИКИ ПО ПЕРЕХОДУ В ЦИФРОВУЮ ЭКОНОМИКУ.....	344
Б.М. Журьнов	
ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПАРТНЁРСКИХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СЕТЕЙ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТЫ.....	354
З.О. Иманбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймукашева, Д.А. Бекешева	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай	
НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА РЕГИОНА.....	389
Yildirim Kürşat, T.A. Апендиев, О. Қуанбай	
ДЕМОГРАФИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ НАСЕЛЕНИЯ ТУРЕЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ЕГО ОСОБЕННОСТИ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бакпаева	
МЕТОДИКА ОЦЕНКИ ГОТОВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА К ИЗМЕНЧИВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ: ФИНАНСОВО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ.....	416
Г.А. Рахимжанова	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА.....	430
Ф.Д. Салкынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Макенова	
РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ МОЛОДЕЖНОЙ БЕЗРАБОТИЦЫ.....	440
Т.С. Сокира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смагулова	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ПАНДЕМИИ НА ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В КАЗАХСТАНЕ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев	
ФОРМИРОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ КАК ФАКТОРА ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТУРИНДУСТРИИ КАЗАХСТАНА.....	463

CONTENTS

PEDAGOGY

A. Abiltayeva, A. Nursafina DIDACTIC SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS –BIOLOGISTS FOR THE USE OF DIGITAL CONTENT.....	11
D. Aitenova, A. Mynbaeva, G. Belgibaeva METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS ON TEACHING THE COURSE "HISTORY OF KAZAKH LITERATURE" OF THE UNIVERSITY OF UNIVERSITY.....	25
Sh.Zh. Arzymbetova, A.K. Oralbekova, S.L. Makhmudova, K.I. Mahmutova READINESS OF TEACHERS TO USE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT) IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION.....	37
Zh.M. Asylbekova, T.A. Apendiyev, V.V. Kozina TO THE QUESTION OF THE SELECTION AND TRAINING OF THE NATIONAL INDUSTRIAL PERSONNEL IN KAZAKHSTAN (1917–1926).....	48
K.G. Balginbayeva, A.M. Mubarakov MANAGEMENT OF STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES USING DIGITAL TOOLS IN GEOGRAPHY LESSONS.....	67
A.A. Doskaraeva, O.H. Mukhatova, A.K. Shashaev, R. Zhalikyzy THE PHENOMENON OF TEACHER IN THE KAZAKH SOCIETY (SECOND HALF OF THE XIX–EARLY XX CENTURIES).....	79
G. Yersultanova, M. Jandildinov, Zh. Zhylytyrova, M. Aimagambetova, A. Bakhtiyar MOTIVATING POTENTIAL OF GROUPING LEARNERS (A2 LEVEL).....	98
R. Zhilmagambetova, A. Mubarakov, Z. Kopeyev, A. Alimagambetova MANAGEMENT OF THE LEARNING PROCESS USING ADAPTIVE PERSONALIZED LEARNING SYSTEMS.....	115
S.Zh. Ibadullayeva, L.B. Ramanova, N.D. Andreeva, M.T. Suleimenova, Zh.Zh. Izbasarova FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES IN THE PROCESS OF TRAINING SPECIALISTS-BIOLOGISTS IN MULTILINGUAL EDUCATION.....	123
A.A. Kaliyeva, L.E. Bazarbayeva, Kh.T. Kenzhebek METHODOLOGY FOR SOLVING PROBLEMS OF ELECTRODYNAMICS USING VECTORS IN THE COURSE OF PHYSICS.....	134
B. Kaplan, K. Zhumagulova, A. Maymataeva FORMATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL CULTURE OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS THROUGH THEIR ACTIVITIES.....	148
E. Kauynbayeva, S.V. Sumatokhin, M.B. Amanbayeva, D.U. Seksenova, A.K. Damenova FORMATION OF DIGITAL CULTURE OF BIOLOGY STUDENTS THROUGH INFORMATION EDUCATION.....	157
G. Mukhametkaliyeva, G. Baltabayeva, A. Alipbayeva, Zh. Zhumaliyeva, A. Bakitov METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE BASED ON NATIONAL VALUES AND FEATURES OF SPEECH CULTURE.....	170
K. Mukhtarkyzy, G. Abildinova, B. Kuanbayeva ADVANTAGES OF USING MOBILE APPS IN PHYSICS LESSONS AT SCHOOL.....	182
R.K. Sadykova, Sh.S. Kuanyshbayeva, A.A. Essimova INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE USING NEW TECHNOLOGIES.....	194
N.N. Salybekova, G.I. Issayev, A.I. Issayev, A.A. Konarshayeva METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF EXTRACURRICULAR EDUCATION IN BIOLOGICAL EDUCATION (BY THE EXAMPLE OF THE DEPARTMENT OF PLANTS).....	207
B. Sarimbayeva, G. Keubassova, R. Isbasarova, R. Junussova THE USE OF CASE TECHNOLOGY IN THE METHODOLOGICAL TRAINING OF BIOLOGY STUDENTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO REFLECT.....	221
B. Temirkhan, M. Velyamov	

METHOD OF TEACHING BIOLOGY BASED ON THE USE OF BIOTECHNOLOGY RESEARCH (ON THE EXAMPLE OF OBTAINING A PECTIN-CONTAINING EXTRACT FROM CARROT EXTRACT).....	231
K.T. Tuenbayeva, A.S. Ualtayeva, N.Sh. Kolbayev THE SIGNIFICANCE OF THE INFOLOGICAL MODEL OF THE ELECTRONIC LIBRARY IN PEDAGOGY.....	243

EKONOMICS

A.A. Abdikadirova, L.M. Sembiyeva, Zh.T. Temirkhanov INDICATORS FOR SCIENCE DEVELOPMENT: A REVIEW OF POLICY DOCUMENTS.....	255
S.N. Abieva, M.A. Kanabekova, A.M. Saparbayeva ANALYSIS OF THE PECULIARITIES OF TAX REGIMES IN KAZAKHSTAN.....	266
L.T. Akilzhanova, A.M. Rakhmetova, N.K. Sarkulova, G.A. Raikhanova STATE MANAGEMENT OF INFORMATION PROCESSES IN THE REGION (KAZAKHSTAN AND FOREIGN EXPERIENCE).....	278
G. Appakova, D. Kaltaeva, G. Muratbayeva, Ye. Nesipbekov, G. Kerimbek MAIN PRIORITIES OF THE COMPANY'S CASH FLOW MANAGEMENT.....	289
M.T. Baimaganbetova ANALYSIS OF THE LONG-TERM IMPACT OF CHANGES IN OIL PRICES ON THE REAL EXCHANGE RATE.....	300
Z. Bashu, L. Sembiyeva, S. Tazhikenova, G. Tazhbenova, B. Zhumatayeva THE NEED TO IMPLEMENT A STRATEGIC AUDIT IN ORDER TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF THE EXECUTION OF PUBLIC FUNDS.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӨСПІТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
A.Zh. Bukharbayeva, G.N. Bisembayeva, A.K. Oralbayeva, R.K. Aitmanbetova, B.K. Nurmaganbetova DIGITALIZATION AS A WAY TO ACTIVATE INNOVATIVE ACTIVITY IN AGRICULTURE.....	333
N.A. Gumar, M.D. Karimova, A.A. Maukenova, A.P. Beisenov, U.S. Yernazarova EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE POLICY ON TRANSITION TO THE DIGITAL ECONOMY.....	344
B.M. Zhurynov PROBLEMATIC ISSUES OF FORMING PARTNER BUSINESS NETWORKS THROUGH PROJECTS.....	354
Z.O. Imanbayeva, A.A. Aidaraliyeva, M.D. Saiymova, Z. Baimukasheva, D.A. Bekesheva DIGITALIZATION OF THE SECTORS OF THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	377
A. Xembayeva, Zh. Babazhanova, S. Serikbayev, B. Kuantkan, B. Shoshay DIRECTIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN THE REGION.....	389
Kürsat Yıldırım, T. Apendiyev, O. Kuanbay DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT OF THE POPULATION OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND ITS FEATURES.....	402
G. Mukina, M. Sultanova, G. Bayandina, L. Parimbekova, A. Bakpayeva METHODOLOGY FOR ASSESSING THE READINESS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES TO A VOLATILE ECONOMIC ENVIRONMENT: FINANCIAL AND MANAGERIAL ASPECT.....	416
G. Rakhimzhanova ECONOMIC FEATURES OF THE EFFICIENCY OF HUMAN CAPITAL.....	430
F.D. Salkynbayeva, G.Z. Tayauova, M.D. Saiymova, G.B. Abdishova, A.A. Makenova DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS AN EFFECTIVE WAY TO SOLVE THE PROBLEMS OF YOUTH UNEMPLOYMENT.....	440
T.S. Sokira, Zh.Zh. Belgibayeva, Kh.N. Sansyzbaeva, L.Zh. Ashirbekova, G.S. Smagulova ASSESSMENT OF THE PANDEMIC IMPACT ON DEMOGRAPHIC PROCESSES IN KAZAKHSTA.....	451
R.Sh. Takhtaeva, M.A. Bayandin, G.K. Demeuova, A. Aliyeva, M.K. Shakibayev FORMATION OF CORPORATE CULTURE AS A FACTOR OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF TOURISM INDUSTRY ENTERPRISES IN KAZAKHSTAN.....	463

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 402 (2023), 148-156
<https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.461>
UDC 373.091.12:57

© **B. Kaplan***, **K. Zhumagulova**, **A. Maymataeva**, 2023
Abai Kazakh National Pedagogical University. Almaty, Kazakhstan.
E-mail: ip_bek_ip@mail.ru

FORMATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL CULTURE OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS THROUGH THEIR ACTIVITIES

Kaplan Bexultan Seifulinuly — PhD. Doctoral student. Abai Kazakh National Pedagogical University Almaty, Kazakhstan

E-mail: ip_bek_ip@mail.ru. ORCID: 0000-0003-3542-3823;

Zhumagulova Kalampir Abzhapparovna — Candidate of pedagogical sciences, associate professor. Abai Kazakh National Pedagogical University. Алматы, Қазақстан

E-mail: darmik1996@mail.ru ORCID:0000-0001-5422-5270

Maimataeva Asiya Duysengalieвна — Doctor PhD. Senior Lecturer. Abai Kazakh National Pedagogical University. Almaty, Kazakhstan

E-mail: maimataeva_asia@mail.ru. ORCID: 0000-0002-4256-0802.

Abstract. The article reflects the essence of the development of the readiness of innovative activity of the future teacher-biologist, its features and structural components. Various conceptual approaches to innovation are analyzed and justified by the study of whether the innovative activity of a teacher depends on his character, personal qualities, professional training, ability to think and creative activity. The article proposes a structured, pedagogically technologically integrated environment based on a model of technological and pedagogical content of education based on modern prerequisites of pedagogy. It is established that innovative activity is associated not only with the ability to solve problems of a certain circle, but also with motivational preparation for finding and solving problems that are beyond any external control. Also an important and necessary component in the structure of innovation activity is reflection as recognition and analysis of self-awareness and activity of the teacher. Today, special attention is paid to the formation of the psychological culture of the teacher's personality. In this regard, special courses, psychological trainings and games are held at the courses, which help the teacher to cope with professional fatigue, depression, neurosis, to see "his intimate, professional development zone", the prospect of growth. The functioning "school-laboratory" creates favorable conditions for the development of the psychological culture of the teacher's personality.

Key words: innovation process, quality of knowledge, innovation activity, professional competence

Conflict of interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

© Б.С. Қаптан*, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева, 2023
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан.
E-mail: ip_bek_ip@mail.ru

БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ МӘДЕНИЕТІН ІС-ӘРЕКЕТ АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Қаптан Бексултан Сейфулинұлы — PhD Докторанты. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті Алматы, Қазақстан
E-mail: ip_bek_ip@mail.ru. ORCID: 0000-0003-3542-3823;
Жумагулова Калампыр Абжаппаровна — п.ғ.к., доцент. ORCID:0000-0001-5422-5270
Майматаева Асия Дуйсенғалиевна — PhD, аға оқытушы. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті Алматы, Қазақстан
E-mail: maimataeva_asia@mail.ru. ORCID: 0000-0002-4256-0802.

Аннотация. Мақалада болашақ биолог мұғалімнің инновациялық іс-әрекетінің дайындықтарын дамыту мәні, оның ерекшеліктері мен құрылымдық компоненттері көрсетілген. Инновацияға қатысты әртүрлі тұжырымдамалық көзқарастар талданады және мұғалімнің инновациялық іс-әрекеті оның табиғаты, жеке қасиеттері, кәсіби дайындығы және рефлексия қабілеті мен шығармашылық белсенділігіне байланысты болатындығын зерттеумен негіздейді. Мақалада педагогиканың қазіргі алғышарттарына негізделген білімнің технологиялық және педагогикалық мазмұны моделіне негізделген құрылымды, педагогикалық технологиялық интеграцияланған орта ұсынылады. Инновациялық іс-әрекет белгілі шеңбердің мәселелерін шешу қабілетімен ғана емес, сонымен қатар кез- келген сыртқы бақылаудан тыс мәселелерді іздеуге және шешуге мотивациялық дайындықпен де байланысты екендігі анықталды. Сондай-ақ, инновациялық іс-әрекет құрылымындағы маңызды және қажетті компонент мұғалімнің өзіндік сана-сезімі мен іс-әрекетін тану және талдау ретіндегі рефлексия болып табылады. Бүгінгі таңда мұғалімнің жеке басының психологиялық мәдениетін қалыптастыруға ерекше көңіл бөлінеді. Осыған байланысты курстарда мұғалімге кәсіби шаршауды, депрессияны, неврозды жеңуге, «оның жақын, кәсіби даму аймағын», өсу перспективасын көруге көмектесетін арнайы курстар, психологиялық тренингтер және ойындар өткізіледі. Жұмыс істейтін «мектеп-зертхана» педагог тұлғасының психологиялық мәдениетін дамытуға қолайлы жағдай жасайды.

Түйін сөздер: инновациялық процесс, білім сапасы, инновациялық іс-әрекет, кәсіби құзыреттілік

Мүдделер қақтығысы: Авторлар осы мақалада мүдделер қақтығысы жоқ деп мәлімдемейді.

© Б.С. Қаптан*, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева, 2023
Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан.
E-mail: ip_bek_ip@mail.ru

ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ ЧЕРЕЗ ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Каплан Бексултан Сейфулинулы — докторант PhD. Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан.

E-mail: ip_bek_ip@mail.ru. ORCID: 0000-0003-3542-3823;

Жумагулова Калампыр Абжаппаровна — к.п.н., доцент. ORCID:0000-0001-5422-5270

Майматаева Асия Дуйсенгалиевна — старший преподаватель, PhD доктор. Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан.

E-mail: maimataeva_asia@mail.ru. ORCID: 0000-0002-4256-0802.

Аннотация. В статье раскрывается значение развития готовности инновационной активности будущего учителя-биолога, ее особенности и структурные компоненты. Анализируются различные концептуальные точки зрения, касающиеся инноваций, в результате исследований обосновывается инновационная активность педагога, его природные данные, личностные качества, профессиональная подготовка и рефлексивные способности в тесной связи с его творческой активностью. В статье представлена структурированная, педагогически и технологически интегрированная среда, основанная на модели технологического и педагогического содержания образования с учетом современных предпосылок развития педагогики. Установлено, что инновационная деятельность связана не только со способностью решать задачи, находящиеся в определенных рамках, но также и с мотивационной подготовкой к поиску и решению проблем, не поддающихся какому-либо внешнему контролю. Также важным и необходимым компонентом в структуре инновационной деятельности является рефлексия как признание и анализ мировоззрения и деятельности педагога. Сегодня формированию психологической культуры личности педагога уделяется особое внимание. В связи с этим на курсах проводятся специальные курсы, психологические тренинги и игры, которые помогают учителю справиться с профессиональной усталостью, депрессией, неврозом, увидеть «свою, личную зону профессионального развития», перспективу роста. Функционирующая «школа-лаборатория» создает благоприятные условия для развития психологической культуры личности педагога.

Ключевые слова: инновационный процесс, качество знаний, инновационная деятельность, профессиональная компетентность

Конфликт интересов: авторы заявляют об отсутствии конфликта интересов.

Кіріспе

Мектеп-зертхана-инновациялық қызметті меңгергісі келетін, өзінің кәсіби қызметіне әр кезде өзгерістер енгізе отырып, бір мектептің мұғалімдерінің арнайы ұйымдастырылған тобы. Осыған байланысты курстарда мұғалімге кәсіби шаршауды, депрессияны, неврозды жеңуге, «оның жақын, кәсіби даму аймағын», өсу перспективасын көруге көмектесетін арнайы курстар, психологиялық тренингтер, ойындар өткізіледі. Жұмыс істейтін «мектеп-зертхана» педагог тұлғасының психологиялық мәдениетін дамытуға қолайлы жағдай жасайды. Зертхананың барлық қызметкерлерінің жұмысындағы проблемалық және шығармашылық бағыт кәсіби іс-әрекеттің мотивациясын оң өзгертеді, мұғалімнің рефлексивті жеке дамуына жағдай жасайды. Мақсатты тұжырымдауға байланысты мұғалімді даярлаудың белгілі бір аспектілері оның кәсіби қасиеттерін дамытудағы қажеттіліктеріне негізделі отырып, өзектілігін арттырады. Зертхананың барлық қызметкерлерінің жұмысындағы проблемалық және шығармашылық бағыт кәсіби іс-әрекеттің мотивациясын позитивті түрде өзгертеді, мұғалімнің рефлексивті-жеке дамуына жағдай жасайды.

Әлемде болып жатқан өзгерістер оқытудың жаңа моделін жобалау мен

енгізуді, оқытудың инновациялық технологияларын әзірлеу мен практикалық іске асыруды қажет ететін барабар әлеуметтік-педагогикалық жағдайлардың жасалуын негіздейді. Ғылыми-техникалық прогресті жеделдету, қазіргі қоғамдағы ақпараттық революция жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің жаңа тәсілдерін қажет етеді.

Оқу процесін ұйымдастырудың дәстүрлі педагогикалық тәсілдері мұғалімдер мен оқушылардың қоршаған әлемді тиімді, қарқынды білудегі қажеттіліктерін қанағаттандырмайды. Білім беру жүйесінің құндылық бағдарын қайта қарау, оның субъектілерінің ойлауының нұсқалығы, инновациялық тәжірибелердің әртүрлілігі біліктілікті арттыру жүйесіне жаңа көзқараспен қарауға мәжбүр етті. Пән мұғалімінің білім мазмұнын толықтыруға негізделген мұғалімді даярлаудың қалыптасқан тәсілі педагогты даярлаудың әлеуметтік — мәдени тапсырысқа, мектепті реформалау міндеттеріне сәйкес келуі үшін қажетті, бірақ жеткіліксіз болып қала береді. Жаңа типтегі мұғалімді даярлаудың өсіп келе жатқан қажеттілігі бұл үшін арнайы ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдай жасаудың мақсатына әкелді. Оқу процесінде технологияларды қолдану мұғалімнен технология саласындағы құзыреттілікті талап етеді. Қазіргі білім беру мазмұны жаңарып, оқытудың білік дағдыларын қалыптастыру керек. Осылайша, аналитикалық ойлау стилі бар, оқу процесін жетілдіруге бағытталған, заманауи педагогикалық технологиялардың кең спектрін білетін, сынып оқушыларының ерекшеліктері мен өз мүмкіндіктерін ескере отырып, олардың ең тиімдісін таңдай алатын, технологияның трансляциялық негізіне ғылыми негізделген өзгерістер енгізе алатын мұғалімдерге қажеттілік артып келеді (Васильева, 2019).

Оның өзектілігі оқыту мазмұнының жаңаруына, инновациялық технологиялар, әсіресе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) арқылы іске асырылатын оқытудың белсенді әдістерінің айтарлықтай дамуына және енгізілуіне байланысты болады. Ақпарат ағынының ұлғаюымен, әсіресе ғылыми-техникалық революция кезеңінде адамзат оның оқу процесінде уақытылы көрінуін қажет етеді. Ақпараттық технологияларды қолдана отырып, оқу материалының мазмұнын, оның көрнекілігі мен қол жетімділігін арттыруға ықпал етеді. Біліктілікті арттыру институты курстары тыңдаушыларының сұраныстарын зерделеу олардың пәндік салада ғана емес, сонымен қатар білім беру практикасына енгізілетін техникаларды, технологияларды, инновацияларды игерудегі әртүрлі қызығушылықтарын көрсетеді.

Біліктілікті арттыру институты ай сайынғы курстарда оқитын мұғалімдердің инновациялық қажеттіліктері туралы деректерді талдау сұранысы неғұрлым жоғары болса, соғұрлым ол курстық дайындыққа қанағаттанатынын көрсетеді. Педагогикалық қызметкерлердің түрлі топтары оқу жоспарларына белгілі бір түзетулер енгізуді ұсынады (Васильева, 2018).

Әдістер мен материалдар

Біліктілікті арттыру институты кафедралары мен зертханалары жүйелі түрде жүргізетін сауалнама нәтижелерінің қажетті көрсеткіштерін қолданып көрейік.

1. Болашақ биолог мұғалімдердің біліктілігін арттыру курстарына қатысудың жетекші себептері, ең алдымен, кәсіби білімді жаңартуға ұмтылу (96 %); мұғалім мен оқушылар қызметін ұйымдастырудағы жаңа әдістер мен технологияларды меңгеруге қызығушылық таныту (88 %) болып табылады. Педагогтың өзін-өзі дамыту, өзін-өзі көрсету мотивтері басым (82 %).

2. Сауалнамадан өткізілген сабақтың жетістігі курс тыңдаушыларымен таңдалған оқу жұмысының формасына байланысты екенін көруге болады (1-кесте).

1-кесте. Биолог мұғалімдердің біліктілігін арттыру нәтижелері

№	Сабақ түрі	Сабақтың нәтижелері
1	Дәріс	78
2	Инновациялық бағыттағы мектептерге бару (педагог-экспериментаторлардың ашық сабақтары, оқытудың жаңа әдістерімен, технологияларымен танысу)	94
3	Курстардағы практикалық сабақтар: - мазмұнды пәндік салада жаңа тәсілдерді меңгеру бойынша шапраткумдар; - тренинг; - іскерлік ойындар.	28 40 51
4	Мектеп жұмысының өзекті мәселелері бойынша ғылыми- практикалық конференциялар	23
5	Дөңгелек үстелдер, пікірталастар	33
6	Шағын топтардағы шығармашылық жұмыс	42
7	Жеке кеңестер	21
8	Оқушыларды оқытуда жаңа тәсілді меңгеру бойынша «мектеп-зертханада» практикалық сабақтар	93
9	Базалық «мектеп-зертханада» коммуникативтік өзара оқыту технологиясының жаңа әдістемелерін меңгеру бойынша педагогтерді тағылымдамадан өткізу	82
10	Мектептегі ашық есік күндері (оқыту технологиясының жаңатәсілдері)	84
11	Педагогикалық жетістіктер видеосы	11
12	Ғылыми-практикалық семинарлар	18
13	Рефераттар	5
14	Зерттеу жұмысы	8

Жоғарыда айтылғандай, педагогтар дәрісте ақпарат алуға (78 %) және инновациялық мектептердегі практикалық сабақтарға, ашық есік күндеріне, тағылымдамаға және т.б. қатысуға міндетті (тиісінше: 94 %, 84 %, 82 %). Мектептің инновациялық тұрғыдан өзгеруіне ықпал етуі үшін, мұғалімнің дайындыққа деген аса қажеттілігін сипаттайды (Абыканова, 2019: 16–20).

«Мектеп-зертхана» мұғалімді инновациялық қызметке даярлаудың негізі ретінде қарастыра отырып, біз осы арқылы біліктілікті арттыру жүйесіне маңызды қосымша құрылымдық элементті қосамыз, курс тыңдаушыларын нақты жаңа мектеп практикасы жағдайында инновациялық қызметке табиғи түрде енгіземіз. Біліктілікті арттыру курстарын елемей, керісінше-оларды мектеп жағдайында инновациялық қызметке мұғалімнің арнайы дайындығын талдай отырып, біз кешенді дайындық нұсқасын жасаймыз («мектеп-зертхана» базасында арнайы дайындықпен біліктілікті арттыру курстары).

Тұтас дайындық кешеніне мыналар кіреді: психологиялық-педагогикалық аспект: мұғалімнің психологиялық-педагогикалық мәдениетін қалыптастыру (қажетті психологиялық-педагогикалық білім, дағдылар); инновациялық-дидактикалық-педагогикалық инновацияның маңызды сипаттамасын түсіну; оны дидактикалық қамтамасыз ету, әдістемелік жабдықтау қажеттілігі, сондай-ақ ұйымдастырушылық, басқарушылық тәсілдер; кәсіби — мәдени-педагогтің одан әрі жеке-жеке дайындығын кәсіби қызметтің дидактикалық әдістері мен мәдени әлеуеті негізінде құру; валеологиялық-педагогикалық ойлауды мұғалімдер мен оқушылардың физикалық, психологиялық, рухани, адамгершілік- эстетикалық денсаулығын сақтауға бағыттау

(Вершловский, 2002: 11–13).

Инновациялық — дидактикалық аспектінің алты кезеңі:

1 кезең (акпараттық-дайындық):

а) инновация идеяларын ұғынуы - мектеп мұғалімдерінің коммуникативтік өзара оқыту технологиялары;

ә) оқытудың осы технологиясының негізгі әдістемелерін өңдеу бойынша іс-әрекеттік процедура (практикалық сабақтар, тренингтер, іскерлік ойындар және т.б.).

2 кезең (ұйымдастырушылық-дайындық):

а) өзара оқытудың коммуникативтік технологиясы идеясын тасымалдаушы-мұғалімдердің бастамашыл тобын құру;

ә) «мектеп-зертхана» жағдайында осы инновация теориясы бойынша бастамашыл топ мұғалімінің (зертхана қызметкерлерінің) қарқынды курстық даярлығы.

3 кезең (апробациялық-дайындық).

Алынған теориялық білімді нақты оқу тәжірибесінде оңтайлы пайдалану.

Инновацияны игеру процесі дегеніміз өз іс-әрекетін қоғамдағы өзгерістерге сай бейімдеу, пәнаралық байланысты дамыту және дүние танудағы субъектінің жан-жақты ұғым жүйесін қалыптастыру, т.б. Яғни, қоршаған ортаның қоғамның даму сатысына әсерін зерттеу, табиғат құбылыстары заңдылықтарын ғылыми тұрғыдан қорытындылау, өмірдің қажеттілігіне жарату, негізінен алғанда білімнің мазмұны мен құрамына жаңашылдық көзқарасты талап етеді.

Инновация — бұл қызметтің кез-келген саласында оның тиімділігін арттыру бойынша іргелі, қолданбалы зерттеу, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстардың формаланған нәтижесі. Инновация «өнертабыс» ұғымына жақын, өйткені бұл тиімділікті арттыруға мүмкіндік беретін, бұрын қолданылған сапалық сипаттамалардан ерекшеленетін, үлгі түріндегі жаңа ғылыми идеяның дамуының нақты нәтижесі.

Инновациялық процесс — бұл ғылыми білімді инновацияға айналдыру процесі, оны инновация идеядан белгілі бір өнімге, технологияға немесе қызметке дейін жететін және іс жүзінде қолдану арқылы таралатын оқиғалардың тізбекті тізбегі ретінде қарастыруға болады. Педагогикалық процесте инновация оқыту мен тәрбиенің тәсілдері, түрлері мақсаты мен мазмұнын, мұғалім мен оқушының бірлескен қызметін ұйымдастыруға жаңалық енгізуді білдіреді.

Білім сапасы дегеніміз — білім алып отырған шәкірттің немесе мектеп бітірушінің білім алу арқылы әзірлігінің сапасы мен білім беру қызметінің сапасын қамтитын түсінік.

Инновациялық іс-әрекет дегеніміз - мұғалімнің жаңашыл идеяларды, жаңашыл әдіс- тәсілдерді өз кәсіби тәжірибесіне, балалардың білім дәрежесінде байланысты енгізуін айтамыз.

Кәсіби құзыреттілікке — тұлға маманның интегративті сапалар, білім, шеберліктер және дағдылар жүйесін, типтік міндеттерді шешу амалдарын талдау жатады. Кәсіби құзыреттілікті қалыптастыру тұлғаның әртүрлі қасиеттерінен, оның негізгі қайнар көзі оқу және субъективті тәжірибесі болып табылады. Кәсіби құзыреттілік үнемі ұмтылысты жетілдіруді сипаттайды.

Нәтижелер және оларды талқылау

Практикалық зерттеу барысында педагогтың инновациялық қызметке кезең-кезеңімен әзірлейтін көрсеткіштерінің жиынтық тізбесі және

«мектеп-зертхана» педагогтерінің өнімді қызметінің дәрежесін анықтады

(мұғалімнің трансформациядан трансляциялауға және одан инновацияларды тираждауға сәтті көшуі (2-кесте).

Кестеде кезен-кезеңмен дамытушылық дайындық барысында «мектеп-зертхана» педагогтерінің өнімді қызметінің нәтижелері берілген (Умірзакова, 2022: 1647–1654).

1-кесте. Өнімділік дәрежесін анықтаудың жиынтық деректері «мектеп-зертхана» педагогтарының қызметі (%)

Тәжірибеге инновацияны енгізеді (трансформациялайды)		Өнімді әрекет етеді
1	Жаңа технология әдістемелерін апробациялайды	98
2	Инновациялық процесті ұйымдастырады және басқарады	86
3	Инновация әдістемесін түрлендіреді және жаңғыртады	60
4	Инновацияны енгізудің оң нәтижелерін болжайды	54
5	Инновациялық оқыту жағдайында оқушылардың денсаулығын сақтауға байланысты проблемаларды анықтайды және шешеді	86
6	Инновациямен танысу кезінде пікірлес әріптестермен оң қарым-қатынас орнатады	80
7	«Тұйық жағдайлардан» шығу, қиындықтарды, сәтсіздіктерді еңсеру және т.б. сындарлы шешімдер қабылдайды.	43
8	Инновациялық оқу сабақтарын талдайды	40
9	Инновациялық үдерістің мониторингін жүзеге асырады	41
10	Инновациямен айналысатын әріптестерінің тәжірибесін зерттейді	94
Барлығы:		73,4
1	Инновация идеяларын басқаларға жеткізеді	64
2	Инновациядағы жұмыс тәжірибесін талдаумен айналысады	56
3	Инновация мәселелері бойынша “дөңгелек үстелдерге”, пікірталастарға және т.б. белсенді қатысады	78
4	Осы инновация мәселелері бойынша ғылыми-практикалық конференцияларға, семинарларға белсенді қатысады	44
5	Жариялауға материалдар дайындайды (конференцияға тезистер). Коммуникативті өзара оқыту технологиясын енгізудің әр кезеңінде мұғалім ақпарат жинайды - инновациялық оқу процесін құруға және өзінің педагогикалық қызметіне байланысты фактілер; сонымен бірге апробация және рефлексивті - конструктивті қызмет кезеңінде пайда болған олардың арасындағы көрінетін байланыстарды орнатады; өзінің алғашқы апробациялық тәжірибесін (жинақтар, мақалалар және т.б.) өзінің түсіну, қолда бар ақпаратты түсіну деңгейінде талдайды.	36
6	Инновациялық процеске қатысты мәселелер бойынша педагогикалық кеңестердің шешімдерін, зертхана отырыстарын дайындауға қатысады	38
Барлығы:		54

Қорытынды

Білім беру жүйесінің мамандарын даярлаудың көп деңгейлі жүйесіне көшу жағдайында мұғалімдердің инновациялық іс-әрекетке дайындықтарын дамыту кезеңдерін арнайы білім беру жүйесінің талаптарына және білім алушылардың білім беру қажеттіліктеріне сәйкес күйөзекті болып отыр.

Жаңа технологияның педагогикалық идеясын сынап отырып, мұғалім

қалыптасқан жағдайға байланысты ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізе бастайды (оқу процесінің барысын талдайды, диагностикалайды, жобалайды және түзетеді).

Инновацияны тестілеу процесі мұғалімді рефлексивті позицияға қоятын және инновациялық қызметте туындайтын қиын жағдайлардан шығу қажет болған кезде шешім қабылдауға негіз болатын кезең-кезеңмен жүзеге асырылмай қалмауы мүмкін емес. Бұл өз кезегінде оқу сабақтарындағы әртүрлі жағдайлардың арнайы дизайнын игерумен байланысты. Инновацияны игерудің әр кезеңінде мұғалім өзінің практикалық инновациялық қызметі үшін қажетті зерттеу дағдыларын игеруге мәжбүр болады, бұл инновацияның сәттілігіне байланысты.

Біліктілікті арттыру институтында білім беру жүйесін жаңғырту күн тәртібінде білім беру процесін жүзеге асыруға қабілетті мұғалімдердің білім сапасын арттыру міндеті тұр. Осыған байланысты болашақ мұғалімдерді ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдануға даярлаудың теориялық негіздері айқындалды, жүргізілген тәжірибелік- эксперименттік зерттеу нәтижелері мынадай тұжырымдар жасауға мүмкіндік береді. Мұғалімнің инновациялық дайындығын қалыптастырудағы мұғалімнің өзін-өзі дамытуы инновациялық қызметтің мақсаты мен мазмұнын белсенді түсінуді талап етеді. Мұғалім инновациялық қызметке не кіретінін дұрыс ажырата білуі керек. Себебі, мұның бәрі мұғалім жасаушы, іске асырушы. Инновациялық дайындыққа ие ғылыми ізденуші мұғалім үздіксіз ғылыми-зерттеу қызметін жүзеге асырады, педагогикалық қызметті кәсіби түрде қарастырады, оны әдістемелік түрде өзгертеді, шығармашылығының арқасында жоғары деңгейде жүзеге асырылатын технологиялық операцияларды жүйелейді, инновациялық қызметтің жетістіктері мен кемшіліктерін зерттейді, себептерін ашады, оның тәжірибесінен туындаған инновациялық технологияларды ғылыми негіздейді. Инновациялық технологиялар бойынша оқытудың әдістемелік жүйесі сапалы нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік беретін танымдық қызмет түрлерінің мазмұнымен тікелей байланысты. Сондықтан оқу процесіне инновациялық әдістерді енгізу танымдық іс-әрекет түрлерінің мазмұнын, белгілі бір деңгейдегі белсенділікті қамтиды. Осы екі процесің сапалы өзара әрекеттесуінің нәтижесінде оқытудың негізгі инновациялық формалары анықталады, олар оқушының өз ісіне деген сенімін, жауапкершілік сезімін, шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру мақсатын жүзеге асыруға жағдай жасайды.

Осылайша, «мектеп-зертхана» педагогтерінің өнімді қызметінің дәрежесін анықтау деректерін талдау педагогтердің 73,4 % — инновацияны практикаға сәтті түрлендіретінін, 54,3 %

– трансляциялай алатынын (инновациялық тәжірибені жеткізе алады және айта алады), 54 % — тираждай алатынын (ашық сабақтар өткізу, курс тыңдаушыларымен әңгімелесу, консультациялар өткізу, тәжірибені жариялау) көрсетті.

ӘДЕБИЕТТЕР

Assem Nogerbek, Sergey Sumatokhin, Assiya Maimatayeva, Gulnar Ziyayeva, Dzhumadil Childibayev, 2022 — Future biology teachers' opinions on technological pedagogical content knowledge/ World Journal on Educational Technology: Current Issues. Volume 12. Issue 2. (2022) 369–379 (Scopus) –Turkey. 2022. – 369–379 б. <https://doi.org/10.18844/wjet.v14i2.6971>.

Абыканова Б.Т., 2019 — Инновационные методы обучения физике. Монография. — Атырау, 2019. — 16–20 б.

Васильева Е.Н., 2019 — Технология коллективного обучения: Инновационная педагогическая деятельность. — Алматы: 2019. — 70–73 б.

Васильева Е.Н., 2018 — Теория и практика подготовки педагога к инновационной деятельности в системеповышения квалификации: Монография. — М. 2018. — 78–79 б.

Вершловский С.Г., 2002 — Педагог эпохи перемен, или Как решаются сегодня проблемы профессиональной деятельности учителя. — М. 2002. — 11–13 б.

Васильева Е.Н., 2001 — Организационно-педагогические условия подготовки учителя в ИПК РО к инновационной деятельности. — Красноярск, 2001. — 193 б.

Дьяченко В.К., 1998 — Развивающее обучение и новейшая педагогическая технология. — Красноярск, 1998. - 80 б.

Көшімбетова С., 2008 — Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. — А.:Білім, 2008. — 176 б.

Nagima Umirzakova, Makhabbat Amanbayeva, Assiya Maimatayeva, Zhumadil Childebayev, Symbat Yessenturova, Kalampyr Zhumagulova, 2022 — Methodology for preparing biology students for environmental and local study activities/Cypriot Journal of Educational Sciences. Volume 17. Issue 5. (Scopus)-Turkey, 2022. — 1647–1654 б. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85132967820&origin=resultlist&sort=plff&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=766707fbaba3e76abffd90f1f7419bd4&sot=a&sdt=a&sl=23&s=SOURCED+%2821100896881%29&relpos=158&citeCnt=0&se archTerm=>

Турабаева А., 2013 — Мектеп мұғалімдерінің инновациялық біліктіліктерін жетілдіру. — Қызылорда, 2013. 13–14 б.

REFERENCES

Assem Nogerbek, Sergey Sumatokhin, Asia Maimataeva, Gulnar Ziyaeva, 2022 — Jumadil Childibaev Opinions of future Biology teachers on technological knowledge of pedagogical content / World Journal of Educational Technologies: Topical Issues. Volume 12. Issue 2. – Turkey. Pp. 369–379. <https://doi.org/10.18844/wjet.v14i2.6971/>

Abykanova B.T., 2019 — Innovative methods of teaching physics. Monograph. –Pp. 16–20. Atyrau: [in Kaz.].

Vasilyeva E.N., 2019 — Technology of collective learning: Innovative pedagogical activity. –Pp. 70–73. Almaty: [in Kaz.].

Vasilyeva E.N., 2018 — Theory and practice of teacher training for innovation in the system of advanced training: Monograph. - Pp.78–79. Moscow: [in Russ.].

Vershlovsky S.G., 2002 — Teacher of the era of change, or How the problems of professional activity of a teacher are solved today. –Pp.11–13. Moscow: [in Russ.].

Vasilyeva E.N., 2001 — Organizational and pedagogical conditions of teacher training in ИПК РО for innovation activity. – 193 p. Krasnoyarsk: [in Russ.].

Dyachenko V.K., 1998 — Developing education and the latest pedagogical technology. – 80 p. Krasnoyarsk.. [in Russ.].

Koshimbetova S., 2008 — Innovatiyalyk tehnologiyany bilim sapasyn koterude paydalanu mumkindikteri. – 176 p. Almaty Bilim: [in Kaz.].

Nagima Umirzakova, Mahabbat Amanbayeva, Asia Maimatayeva, Zhumadil Childebayev, Simbat Essenturova, Kalampyr Zhumagulova, 2022 — Methods of preparing biology students for environmental and Local History studies / Cyprus Journal of Educational Sciences. Volume 17. Issue 5. (Scopus) – Turkey. Pp. 1647–1654. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85132967820&origin=resultlist&sort=plff&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=766707fbaba3e76abffd90f1f7419bd4&sot=a&sdt=a&sl=23&s=SOURCED+%2821100896881%29&relpos=158&citeCnt=0&se archTerm=>

Turabayeva A., 2013 — Мектеп мұғалімдерінің инновациялық біліктіліктерін жетілдіру. – Pp.13–14. Кызылорда: [in Kaz.].

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

**[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)
ISSN 2518–1467 (Online),
ISSN 1991–3494 (Print)**

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК Р. Жәліқызы

Редакторы: М.С. Ахметова, Д.С. Аленов

Верстка на компьютере Г.Д. Жадыранова

Подписано в печать 30.04.2023.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф. 27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 1.